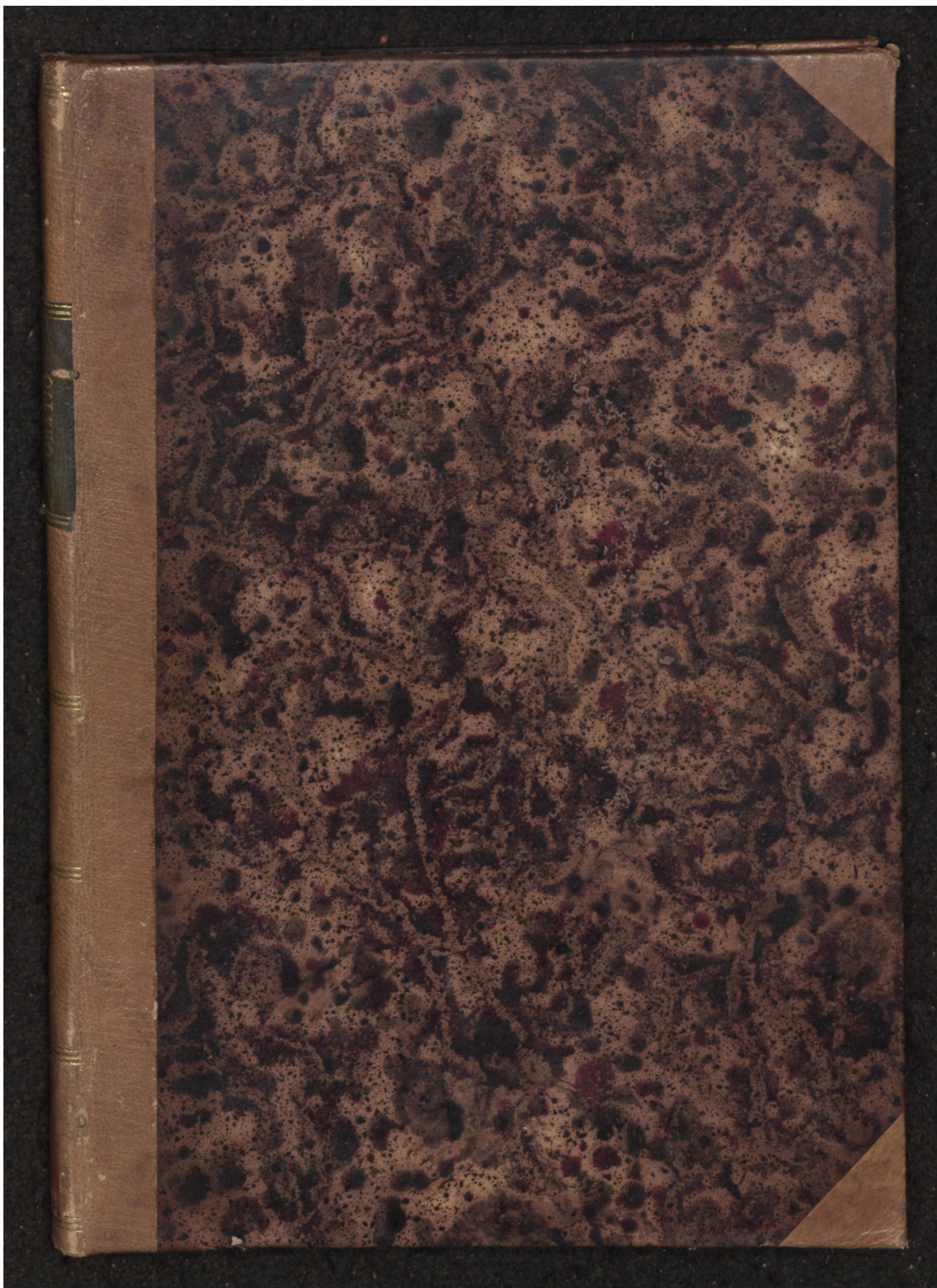
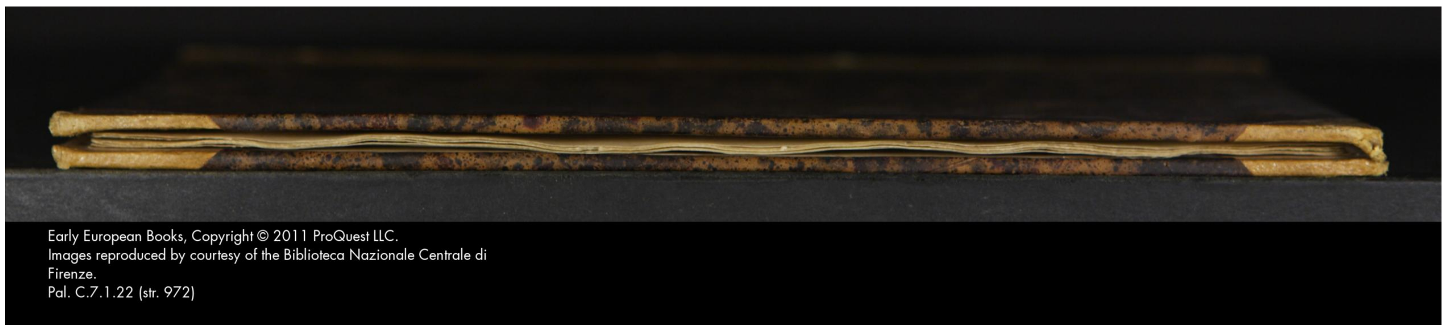

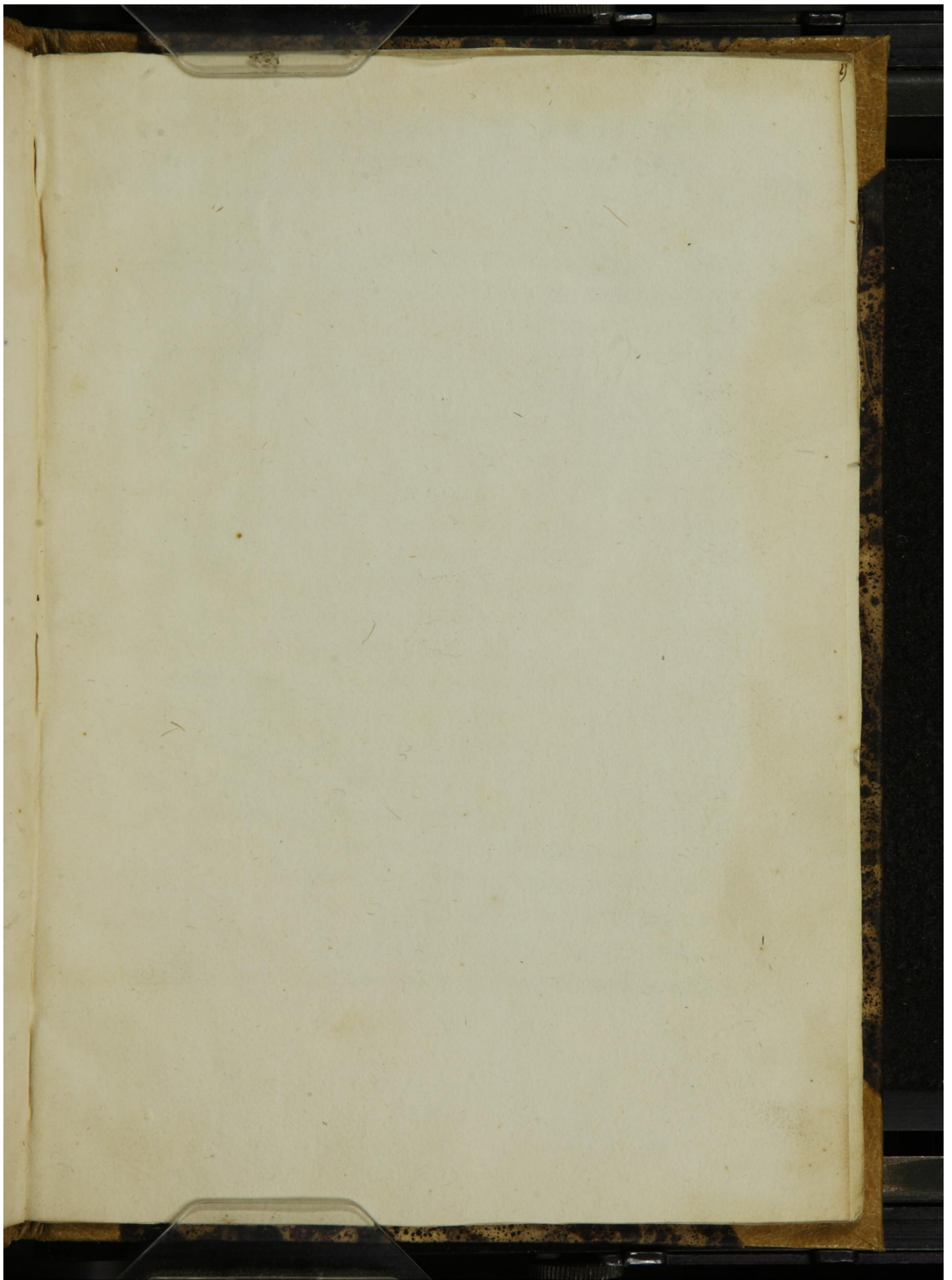

GENTILIS
ORATIO
22

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Pal. C.7.1.22 (str. 972)

Florentinorum Oratio coram Summo Pont. Alexandro. VI. ac eius sacro Senatu per Gentilem Episcopum Aretinum.

VEnimus Beatissime Pater accepturi primũ in Pontificem: quécunq; sacer iste Senatus dedisset. Mox sanctitati tuæ quã dedit solitam obediẽtiam ꝓmissuri. Alteꝝ debite Alteꝝ deuotę Florentini populi erga Romanam sedem obseruantiæ. Ex quo. n. Gherardus Florẽtinus & quidem Ep̃us: Nicolaus scilicet scd̃us: ius eligendi Pontificis ad Cardinales reduxit: obligauit nos reliquos xp̃ianos eum in pastorem accipe: qué patres ipsi sua creatiõe dedissent. Paruimus hactenus religiosissime tam sanctæ constitutiõi: a nullaq; unq̃ huius ap̃lici collegii electione Ciuitas Florẽtina deflexit. Hãc uero quã modo fecistis Reuereñ. Patres tam libẽter accipimus ut & gratias agamus Reuereñ. dñationibus uestris: & omné illis dñi retributionem suplicemus. Cupiebamus enĩ uel ultimum uestri ordinis: dedistis primariũ. Nolebamus aliquem qui sal ab aliis esset empturus: dedistis eum qui possit illud uendere & sapientibus. Cupiebamus Pontificé qui compati posset infirmitatibus nostris: Dedistis eum qui clemẽtia bonus Christi uicarius Qui liberalitate nobis magnus Alexander sit futurus. Nolebamus gubernatoré qui aut fluctuante nauicula dubitaret: aut dormiret trãquilla. Dedistis eũ qui & in

S 5.

fluctibus manum unam ad clauum: alteram ad remum teneat: & in portu sua sit semper retia refecturus. Declarastis denique omnibus quod domini sint Cardinales terrae qui posuit super eos orbem. Verae columnae aureae super bases argenteas & fundamenta aeterna supra solidam petram qui obliti omnis uestri priuati aedificii: Communi Christianorum ecclesiae subuenistis. Licet enim e tam sancto collegio nihil non sanctum eligi poterat: Siue tamen quod in eo uota omnium uestrum cernimus: Siue quod illum in omnibus uobis arbitramur: utiliorem dare nobis Pontificem his temporibus potuisse nõ credimus. Non alia uolebat esse rerum experientia: Non minor animi magnitudo. Talem decebat moderationem cum qui soli deo esset suae uillicationis rationẽ redditurus. Empta profecto non fuit in templo columba quae tam sancte uos inspirauit: Sed uolitans: Orantibus uobis: Venit ex alto. Spiritus enim sanctus disciplinae effugit fictum: Et quod nostris manibus fabricatum in dei templo quandoque putamus illius structura est qui spirat ubi uult: qui per nolentes etiam operatur ministros: qui nõ esset Is qui datus est patribus uestris ut maneat uobiscum in aeternum: si Conclaui uestro in tanta electione defuisset. Pro tam uera igitur Spiritus dei canonica ac caelesti electione Reuerendissimi Patres filioli illi uestri qui nos miserunt: Si referre nõ possunt Supra uires se tamen debere fatentur: Et sanctum hoc opus uestrum quantum in eis est: Extollunt: Veneran-

tur: Adorant. Ad te uero cõuersi Beatissime Pater hesitamus an communem illam assumptionis: gratulationem imitemur. Nouimus enim Sanctitatem tuã hoc oneris: ad communem utilitatem: nõ priuatam laudem suscepisse. Adeo præterea ueremur: ne hæc plenitudo potestatis: Curarum plenitudo sit: Vt condolẽdum potius quieti Sanctitatis tuæ q̃ potestati gratulandum quandoq; putemus. Vincit tamen priuatam solicitudinem publica ratio: Nec sinit nos non lœtos uidere tronum Christianæ gloriæ plenum maiestate sua. Ingenium illud ad omnia summa natum. Illa mentis & in gerendis rebus fœlicitas peculiares affectus nostros non recipiunt. Vox enim in terra nostra audita est: Exultate & letamini in domino deo uestro: quia dedit uobis doctorem iustitiæ. Sanctitati quoque tuæ qui dixit: Tu pasce populum meum: & tu eris Princeps super eum. Is est qui dat etiam cum temptatione ꝓuentum. Venisti enim in altitudinem Maris: non diffitemur. At super illud Petrus prædecessor olim tuus siccis pedibus: cum iam amplius non dubitasset: ambulauit. Ingressus es fluctuantem nauiculam: non negamus: sed quæ mergi non possit: & cui præsit qui imperat uentis & mari. Fidem in fidelibus plenam in custodiam suscepisti. Pro illa orauit Saluator noster ut nõ deficeret. Mortales arctus immortali sarcine submisisti. At huic labori ministri sunt Cœli: & corona

aurea super mitram eius. Fuisti deniq; hactenus homo diuinus: eris posthac deus humanus. Tenes. n. uicē in terris eius cui flectitˀ omne genu: eius qui est Rex regū & dn̄s dominātium. Qui aufert spiritum principū & ministros suos facit ignem urētem. Habes sedem: de qua Dominus: Locus solii mei & locus uestigioꝶ pedū meoꝶ ubi habito in æternum. De qua rursus: Nō ne hæc quæ humilē exaltauit & sublimē humiliauit. Cuius inquā ꝓprium est ut tūc uincat cum leditˀ. Tunc secura sit cum superata uidetˀ. Locus certe in quo sctūs stas. Beatissime Pater terra sancta est: Locus Petri principis Aplorum ubi steterūt pedes ei9. Locus illius quē constituit dn̄s Principē omnis possessionis eius. Stat incōcussum priuilegiū tuum tibi. Tu solus hamo piscari. Tu in altum potes retia laxare. Tu hæres apostolorum: Tu uiua lex: Tu specula: Tu es cui claues traditæ: cui oues creditæ sunt. Non potes nō trahere plenum magnis piscib9 retæ: cum dn̄s sit qui in altum mittere iubeat. Non potes nō aperire cœlos aliis qui illos tibi tā nolētes aperuisti. Nō potes nō diuinę diuinam sedē tenere: qui terrenum nihil in illā contulisti. Exultat igitˀ merito ubiq;: & gloriatˀ in dn̄o omnis ecclesia sanctoꝶ: Quia suscitauit illi dn̄s Pastorem qui gręgem suum pascat in herbis uirentibus sup montes Israel: Cuius uirgo corruerat & nō erat qui subleuaret eam. In tpe oportuno aperuit manum suam: parauit sanctum suum in oculis omnium gentiū. In me-

dio necessitatis nostræ recordatus est misericordiæ suæ Concipe modo tu Beatissime Pater fortitudinẽ ad sal-uandas gentes: Concipe supplicamus per eas æterni-tates ad quas fulgebunt tanq̃ stellæ firmamẽti qui eru-diunt alios. Timeat oĩs populus sacerdotẽ dñi audiẽs sapientiam dei esse in illo: Et sciant gẽtes Prophetam esse in Israel. Erue a frãmea & de manu canis unicam dñi. Dona siquid laboris isti Athlantis humeri subi-turi sunt ouibus illis pro quibus primus pastor bonus aĩam suam ponere: nõ dubitauit. Aut enim sui ac tot martyrũ sanguinis obliuiscet̃ dñs: aut ecclesiã pro qua crucifixus est tecum sustinebit. Vnum est: unum Be-atissime Pater quod ab humeris Sanctitatis tuæ excu-tere nõ possum: Hoc illud unum est ꝙ nihil ignoran tiæ: nihil impotentiæ: nihil fortunæ condonabitur: Quicquid erit ouibus tuis a sola uoluntate sanctitatis tuæ reputabit̃. Quam tñ bonam & scdm gloriã pon tificatus sui speramus non minus q̃ optemus. Quid enim illi nunc supest aliud ad summũ humanæ condi-tionis euectę: nisi ut cœlo uiuat: ac nomẽ Rodorici Ale xandri diuinis operibus faciat ĩmortale. Sed hæc oẽs tangunt Beatissime Pater: hæc uniuersis fidelibus læti-tiæ cõmunis est ratio. Nos uero quantulacunq; pars simus xp̃iani gręgis: qui ex oleis facti oleastri eramus: non diu est: tanq̃ oues errãtes: Quomodo nunc cõuersi ad pastorẽ & Ep̃um animaꝶ nostraꝶ: possumus nõ læ-tari? Quomodo præuenti benedictiõibus dulcedinis

hanc mutationē dexteræ excelſi ſine gaudio poſſumus intueri? Spectamus nūc in matris noſtræ ſinu patriæ noſtræ delitias. Videmus primariæ familiæ hereditatis noſtræ funiculum ſedere tandem cum principibus populi ſui. Siliquæ iam nobis omnes in ſaginatū uerſæ ſunt: Nihil non priſtinum: Nihil non maternum experimur. Calixti ſanctiſſimi auunculi ac prędeceſſoris tui: ea ad Coſmum Medicem primum patrię noſtrę patrem uox fuit. Oſtenſurum illi ſe eſſe Vicariū xpi cui tot eccleſias fabricauit: Nec paſſurum illum aut populum eius: ſedi apoſtolicæ caros non eſſe: quos nouerit ſapientia & diuitiis domino ſuo Chriſto fore chariſſimos. Cogitet modo Sanctitas tua an ablactatus ſuper matrem ſuam lętitiæ lachrimas queat continere. Conſolatus eſt certe dominus populum ſuum Florentinum. Conſcidit ſaccum eius lætitia circūdedit per omnes uicos noſtros: Alleluia cantatur. Ortus cōcluſus amplius non diſſipabitur. Vinea Sabaoth ſpinas ultra non feret. Ager dominicus non ſilueſcet impoſterum: Ponet deſertum eius dominus quaſi delitias. Solitudinem eius quaſi ortum irriguum: Gaudiū & lætitia inuenitur in eo. Hæ ſunt gratulationes noſtræ Beatiſſime Pater: Propter hoc lætatum eſt cor noſtrū: & exultauit lingua noſtra. In medio enim Italiæ poſiti iuncti non minus finibus q̄ animis rebus eccleſiæ: Non poſſumus fortunam eius non ſentire: Nō poſſumus nō angi ſecum: nō lætari. Pars nō parua Ro: cu-

riæ: Quomodo columbam dñi gemẽtem? Quomo
do Petrum de fluctibus tendẽtem brachia: sine dolore
spectare possemus. Cantãtem pariter alterã: exultan-
tem alterꝝ: ut nũc ex nouo pastore: Quomodo sine gau
dio intueri? Tam multa est certe affinitas togæ cũ tu
nica: q̃ nulla cassidi cum tiara. Et mirant̃ quidam ꝙ
primi uoluimus obedientiã profiteri. Nunq̃ fuimus
secundi Beatissime Pater in his quæ ad huius tuæ san-
ctæ sedis reuerentiam pertinent: sed primi omniũ semꝑ
qui in uineã dñi uenerimus. Vtinã modo parem saltẽ
cum ultimis mercedẽ recepissemus. Illi tñ sumus qui
a Lino cepimus superędificari supra fundamentũ apo-
stolorum & primi huius tuę sanctę sedis esse domestici
Siquidẽ Christus e cęlo: Petrus e Galilea: Linus e Thu
scia nostra originem ducens primus Italorum omniũ.
Primus earum nationũ quę nunc Christianę sunt hanc
tuam sedem gubernauit: ubi tu nunc sedes Beatissime
Pater: & ipse primus post Petrũ sedit. Illi inquam su
mus qui sanguinem nr̃m contra Henricum tertiũ: Con
tra Corradinos; Contra Manfredos: pro ecclesia fudi-
mus. Illi sumus qui nõ dicam Eugeninm quartũ eie-
ctum Roma: sed Petrum ipsum Apl̃m ex Antiochia in
Italiã uenientẽ primi excepimꝰ: fouimꝰ: nutriuimꝰ: nõ
crucifiximus. Ad Arni ripã. B. P. nõ Tyberis: nõ Hi
beri: nõ Padi Petrus apl̃oꝝ princeps primũ altare xp̃ia-
num extruxit: Clemẽs Isidero teste cõsecrauit. Plura nõ
referemus ne uideamur uenisse huc (ut multi) explicatũ

merita nostra in ecclesiam: hæc tamen pauca tetigimus ut uideat Sanctitas tua q̃ meriro gratulemur: q̃ innata nobis sit huius tuæ sanctæ sedis reuerentia: q̃ trita pedibus nostris uia illius in obsequiis eius. Tuos igit̃ religione: Tuos iure: Tuos consuetudine: Tuos fide: Tuos uolũtate suscipe Beatissime Pater Florẽtinos: Et ea manu quo ipi te genu in pastorẽ accipiũt. Animas & corpora Sanctitati tuæ cõmendant: Quicquid habẽt ante scabellum pedum tuoꝶ exponunt. Vtinam modo uidere potuisset Sanctitas tua: Aut quibus hæc animis Patres illi nobis mandata dederunt: Aut quibus uocibus populus ille frequens nos ad te uenie̋tes sequebatur: Iudicaret sanctitas tua: Non dubitamus: Iudicaret nos elingues fuisse in exprimẽda populi illi9: Spe Deuotione: Lætitia. Nos te indubitatum Christi Vicarium: Verum Petri successorem: ac Romanum Pontificem confitemur: Tibi Christianoꝶ Principi: Ac uniuersali domino Spirituali: obedientiam pollicemur. Vicem quam geris in terris pro diuina: Salutamus: Veneramur. Adoramus.

¶Dixi.

